

Mnenje Odbora regij – Zelena knjiga o evropski strategiji za plastične odpadke v okolju

(2013/C 356/06)

ODBOR REGIJ

- poziva Evropsko komisijo, naj sprejme prepoved odlaganja plastičnih in zelo vnetljivih odpadkov na odlagališčih do leta 2020 ter uvede posebne in ambiciozne cilje preprečevanja, priprave za ponovno uporabo in recikliranja plastičnih odpadkov, ki jih je treba uskladiti v vseh ustreznih direktivah. Cilji bi morali odsevati okoljsko vrednotenje za materiale. Z državami članicami bi lahko premislili in se z njimi dogovorili o vmesnih ciljeh in prehodnih obdobjih;
- poziva Evropsko komisijo, naj preuči financiranje prihodnje infrastrukture, ki bi učinkovito reciklirala plastiko, in ustavi financiranje za odlagališča in sežiganje; sredstva EU bi bilo treba dodeliti zgolj obratom za energetska predelava odpadkov, ki so del skladne strategije ravnanja z odpadki, kar vključuje zadostne zmogljivosti za zgodnje faze v hierarhiji odpadkov;
- poziva k doslednemu izvajanju načela „onesnaževalec plača“, Evropsko komisijo pa spodbuja, da preuči najboljši način izvajanja razširjene odgovornosti proizvajalca v EU. Na ravni Evropske unije je treba za nekatere plastične izdelke in proizvode, ki vsebujejo plastiko, uvesti plačilo za deponiranje in sisteme vračanja. Načelo „plačaj, ko odvržeš“ za kosovne odpadke je treba spodbujati z metodami zbiranja, ki jih opredelijo lokalne in regionalne oblasti. Poleg spodbud za ponovno uporabo bi bilo treba preučiti prepoved brezplačnega dajanja plastičnih vrečk;
- meni, da sta pri zasnovi uporaba omejene količine posamezne plastike, ki ni kombinirana z drugimi materiali, in jasna navedba vrste plastike na embalaži in proizvodih pomembni za spodbujanje njene ponovne uporabe in recikliranja; zagovarja obvezni minimalni delež recikliranega materiala pri prihodnjih izdelkih;
- poziva k mednarodnemu dogovoru o prepovedi uporabe plastičnih mikrokroglic, ki lahko razpadejo, za kozmetične namene in v drugih izdelkih za osebno nego, da se prepreči, da bi ta sorazmerno novi vir onesnaževanja prešel v prehransko verigo; meni, da obstaja veliko dokazov za poziv k prepovedi oksorazgradljive plastike, dokler raziskave ne pokažejo, da imajo tovrstni proizvodi dodano vrednost.

Poročevalka	Linda GILLHAM (UK/EA), članica okrožnega sveta Runneymede
Referenčni dokument	Zelena knjiga o evropski strategiji za plastične odpadke v okolju COM(2013) 123 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja Zeleno knjigo o evropski strategiji za plastične odpadke v okolju. Čim boljše ravnanje z odpadki je eden največjih izzivov, s katerimi se danes spoprijemajo lokalne in regionalne oblasti, tako z vidika zmanjšanja vpliva povečanega nastajanja odpadkov na okolje z vzpostavljanjem in financiranjem infrastrukture za obdelavo in odstranjevanje odpadkov kot tudi ohranjanja naravnih virov;

2. opozarja, da pa mora biti glavna prednostna naloga preprečevanje nastajanja odpadkov. Poleg čim boljšega ravnanja z odpadki so največji izzivi obsežne in ambiciozne strategije za preprečevanje nastajanja odpadkov;

3. v zvezi s tem poziva k doslednemu izvajanju načela „onesnaževalec plača“, saj je ena od najučinkovitejših metod preprečevanja nastajanja odpadkov, ki bi lahko lokalnim in regionalnim oblastem pomagala pri doseganju njihovih ciljev glede odpadkov ter zmanjšala njihovo finančno in organizacijsko obremenitev;

4. meni, da je sodelovanje gospodinjstev ključno za doseganje višjih ciljev glede preprečevanja, zbiranja in recikliranja odpadkov. Lokalne in regionalne oblasti lahko državljanom nudijo informacije in zmogljivosti, da prilagodijo svoje potrošniške navade ter povečajo obseg in kakovost zbranih materialov. To temelji na zavezi, da se odpadna plastika razume kot potencialno dragocen vir;

5. opozarja, da plastični odpadki ne nastajajo samo v zasebnih gospodinjstvih, temveč da se je treba veliko močneje osredotočiti tudi in zlasti na industrijo (npr. proizvodnjo avtomobilov), gradbeništvo ter druge poklicne dejavnosti, saj je poraba umetnih snovi v teh sektorjih zelo velika;

6. ugotavlja, da pri ravnanju z odpadki obstajajo razlike med državami članicami. Iz več razlogov, tudi zaradi nasprotovanja javnosti, se naložbe v obrate za ravnanje z odpadki v mnogih državah članicah odvijajo počasi, z dolgimi roki za dobavo infrastrukture;

7. obžaluje pomanjkanje oziroma počasnost strateškega načrtovanja v verigi ravnanja z odpadki: ukrepi preprečevanja in ukrepi priprave za ponovno uporabo in recikliranje, sistemi zbiranja, obrati za obdelavo odpadkov, tržne spodbude. Varni trgi se bodo lahko razvijali le z zadostno količino plastičnega recikliranega materiala;

8. poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi, da se obstoječa okoljska zakonodaja EU v celoti izvaja in uveljavlja v vseh 28 državah članicah. Meni, da je trenutno premalo sredstev za izvajanje in nadzor;

9. pozdravlja nameravano revizijo direktive o odlaganju odpadkov na odlagališčih v letu 2014. Meni, da bi bilo treba na podlagi tega sprejeti prepoved odlaganja plastičnih in zelo vnetljivih odpadkov na odlagališčih do leta 2020. OR meni, da industrija ravnanja z odpadki ter lokalne in regionalne oblasti potrebujejo čas, naložbe in varnost za to, da zagotovijo sredstva za ustrezno infrastrukturo za zbiranje, razvrščanje, recikliranje in učinkovito končno obdelavo odpadkov. Čeprav bodo morda države članice, ki na tem področju zaostajajo, potrebovale obdobje postopnega uvajanja prepovedi, je treba z vsemi plastičnimi odpadki ravnati kot z viri, kakor je predvideno v časovnem okviru za Evropo, gospodarno z viri, da se dosežejo cilji strategije Evropa 2020;

10. ugotavlja, da enajst držav članic še vedno 60 % odpadkov odlaga na odlagališčih, čeprav po drugi strani sedem držav članic že zdaj na odlagališčih odlaga manj kot 10 % odpadkov. Pri ravnanju z odpadki je treba priznati posebno vrednost plastike z boljšimi in učinkovitejšimi sistemi zbiranja, da se čim bolj zmanjša onesnaženje;

11. poziva Evropsko komisijo, da v prihodnjih revizijah sprejme celosten pristop glede vseh vrst plastike, vključno z električnimi odpadki (direktiva OEEO), izrabljenimi vozili (direktiva ELV) in pakiranjem. Cilji okvirne direktive o odpadkih so zastavljeni prenizko in ne obravnavajo posebej plastičnih odpadkov;

12. vztraja, da je treba pri novih ciljeh za plastiko preučiti vprašanje tonaže, ki ni ustrezno sredstvo za merjenje, še posebej ne za plastične folije, ki imajo zelo majhno težo. Cilji bi morali odsevati okoljsko vrednotenje za materiale, da se poveča vrednost plastike, ki se običajno spregleda v prid težjim materialom, ki jih je mogoče reciklirati;

13. ugotavlja, da so vse države članice pridobivanje „energije iz odpadkov“ sprejele kot legitimno alternativo odlaganju odpadkov, ki ostanejo po ponovni uporabi in recikliranju. V zvezi s tem ponovno poudarja, da je treba sredstva EU dodeliti zgolj obratom za energetska predelavo odpadkov, ki so del skladne strategije ravnanja z odpadki, kar vključuje zadostne zmogljivosti za zgodnje faze sortiranja, čiščenja in recikliranja zbranih odpadkov. Verjame tudi, da je zato, ker plastika zagotavlja gorivo z visoko kalorično vrednostjo, pomembno, da se na podlagi predelovalnih zmogljivosti določijo posebni cilji glede recikliranja plastike, da bi se izognili povpraševanju po gorivu, ki bi lahko privedlo do sežiganja dragocenih virov;

14. meni, da bi bilo treba sedanje cilje bolje uveljaviti. Poleg preusmeritve odpadkov z odlagališč podpira tudi uvedbo zavezujočih, posebnih in ambicioznih, vendar dosegljivih ciljev preprečevanja, priprave za ponovno uporabo in recikliranja plastičnih odpadkov, saj se ti bolj natančno merijo. Te cilje je treba uskladiti v vseh ustreznih direktivah. Z državami članicami ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi, ki niso dosegle zadovoljivega napredka pri uresničevanju ciljev za odpadke, bi lahko premislili in se z njimi dogovorili o vmesnih ciljeh in prehodnih obdobjih;

15. poziva, da se ti cilji določijo v skladu z načeli sorazmernosti, bližine in previdnosti;

16. meni, da se bodo s temi ukrepi plastični odpadki povzdignili višje v hierarhiji odpadkov in podpira zahtevo Evropskega parlamenta po prepovedi odlagališč za vse odpadke, ki jih je mogoče reciklirati, in za biološke odpadke do leta 2020, vendar svari pred tveganjem povečanja izvoza plastičnih odpadkov izven Evrope, če se recikliranje plastike v EU ne bo nadalje razvijalo;

17. poziva k večjemu spodbujanju recikliranja plastike v vseh fazah, da se spodbudi krožno gospodarstvo. Prvotni načrt bi moral poleg recikliranja ob koncu življenjske dobe upoštevati tudi racionalizacijo polimerov, ki se uporabljajo pri proizvodnji, kot tudi uporabo omejene količine posamezne plastike, ki ni kombinirana z drugimi materiali, da se olajša ločevanje odpadkov za recikliranje;

18. poziva Evropsko komisijo k spodbujanju zelenih javnih naročil z večjimi spodbudami za preprečevanje, pripravo za ponovno uporabo, recikliranje in povečanje deleža reciklirane plastike v novih izdelkih;

19. poziva Evropsko komisijo, naj preuči financiranje prihodnje infrastrukture, ki bi učinkovito reciklirala plastiko, in olajša financiranje za odlagališča in sežiganje, ob tem pa tudi podpre trg za reciklirano plastiko in tako ustvari nova delovna mesta;

20. meni, da recikliranje materiala EU zagotavlja večjo samozadostnost na področju surovin za proizvodne obrate, in da mora energetska predelava ostati pomožna možnost, skupaj s hierarhijo odpadkov, da se izkoristi popoln potencial preusmerjenih odpadkov in se ne povzroči množično zatekanje k energetski predelavi odpadkov, kot tudi priporoča zelena knjiga;

21. je močno prepričan, da bi morali biti sistemi zbiranja odpadkov pred hišnim pragom obvezni, vendar bi morali biti tudi zasnovani tako, da bi spodbujali ločevanje odpadkov in kar najbolj povečali predelavo visokokakovostnih materialov, ki jih je mogoče reciklirati. To je vprašanje subsidiarnosti in čeprav se je mešano suho recikliranje izkazalo za zelo učinkovito v nekaterih državah članicah, je treba priznati, da se metode zbiranja razlikujejo glede na mesta in podeželje ter tudi med posameznimi državami. Čeprav ni praktično imeti enotne politike „enega merila za vse“, pa obstajajo razlogi za prostovoljno racionalizacijo in standardizacijo metod zbiranja;

22. ponovno poudarja stališče, da obstajajo možnosti, da regionalne oblasti med seboj sodelujejo pri čezmejnemu ravnanju z odpadki in pri vzpostavljanju centrov za obdelavo za podobne vrste bivalnih površin, npr. za stanovanja v visokih blokih, da se zagotovi učinkovito ravnanje s toki odpadkov ter optimalna uporaba infrastrukture in virov, ki so na voljo v tem sektorju;

23. meni, da bi bilo treba visokokakovostno recikliranje spodbujati z dejavno podporo trga za reciklirano plastiko in da bi bilo treba spodbujati okolju prijazne materiale, da se zmanjša količina plastičnih odpadkov v okolju;

24. obžaluje, da sedanje poročanje o ciljeh za predelavo v skladu z okvirno direktivo o odpadkih temelji na zbiranju in ne na dejanskem recikliranju ali energetski predelavi. Obstaja nujna potreba po pojasnitvi opredelitev in zagotovitvi enotne metodologije izračunavanja uspešnosti recikliranja;

25. ugotavlja, da je Evropska komisija že uvedla podporni program za deset držav članic, ki imajo najslabše rezultate v okviru svojih politik ravnanja z odpadki. Obžaluje, da je 18 držav članic še vedno daleč od dokončne uskladitve z okvirno direktivo o odpadkih;

26. meni, da je potrebnih več ukrepov, saj noben samostojen politični instrument ne bo mogel preusmeriti odpadkov z odlagališč v recikliranje. Recikliranje pa ni vedno izvedljiva strategija, kadar je recikliranje plastike tehnično težavno in kljub najboljšim okoljskim razlogom ni vedno gospodarsko upravičeno;

27. meni, da je EU v dobrem položaju, da se izkaže kot vodilna sila v svetu pri odpravi plastike na odlagališčih, in da bi morala deliti najboljše prakse pri ravnanju z odpadki na lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. EU bi morala spodbujati trajnostne pobude in zagotavljati, da izvajalci recikliranja odpadke pošiljajo zgolj obratom za recikliranje z istimi obveznostmi za ravnanje z odpadki, kot jih imajo obrati EU. Posredniki niso izvajalci recikliranja in OR poziva k strožjemu nadzoru izvajanja uredb o pošiljkah odpadkov v evropskih pristaniščih;

28. v zvezi s tem ponovno izraža svojo podporo vzpostavitvi evropske platforme obveščanja, ki bi lokalnim in regionalnim oblastem omogočila izmenjavo informacij o preprečevanju nastajanja odpadkov in ravnanju z njimi tako v Uniji kot tudi zunaj nje;

29. ugotavlja, da je plastika namenjena svetovni uporabi, zato bo dobra praksa v fazi načrtovanja v zvezi z možnostmi ponovne uporabe, popravil in recikliranja učinkovita preko meja EU in bo pomagala preprečiti, da bi plastični izdelki postali morski odpadki;

30. ugotavlja, da se veliko potrošnega blaga, zlasti električnih in elektronskih izdelkov, proizvede izven EU, zaradi visokih stroškov dela EU pa se nato ponovno izvozijo za razstavljanje, recikliranje ali odstranitev. Ob spoštovanju načela bližine OR priporoča razvoj infrastrukture za recikliranje in ponovno uporabo znotraj okvira EU, da bodo države članice lahko učinkovito uporabljale infrastrukturo za ravnanje z odpadki, ki obstaja v EU, in da se prepreči nepotrebno podvajanje naložb. Tako bi bilo mogoče plastiko predelati v sosednjih državah, ne da bi bilo treba v vsaki državi članici zgraditi veliko vrst obratov za recikliranje, posebno infrastrukturo za posebno predelavo določenih vrst odpadkov pa bi bilo mogoče načrtovati po vsej

EU. S tem bi preprečili podvajanje. OR meni, da bi bilo treba uvesti in uveljaviti ustrezne čezmejne kontrole pretoka odpadkov;

31. meni, da lahko prostovoljno ukrepanje dopolnjuje zakonodajo, kljub temu pa bo potrebno nekaj pravnega urejanja za zagotovitev učinkovitega, uspešnega, varnega in trajnostnega okvira ravnanja z odpadki. Vendar pa OR meni, da bi morala Evropska komisija, še preden se zateče k davkom ali prepovedim, preučiti ukrepe, ki bi informirali in vplivali na spremembo v vedenju potrošnikov in gospodinjestev;

32. poziva Evropsko komisijo, da preuči možnosti čim boljšega izvajanja razširjene odgovornosti proizvajalca in uvoznika v EU, posebej v zvezi s plastičnimi odpadki, saj ravnanje z njimi prepogosto prevzemajo lokalne in regionalne oblasti. Boljše izvajanje te odgovornosti bi moralo omogočiti, da se dajejo na trg proizvodi, ki ustvarjajo manjše količine plastičnih odpadkov, in plastični proizvodi, ki jih je lažje reciklirati. Da se lokalne in regionalne oblasti razbremenijo težkega bremena, je treba na ravni Evropske unije za nekatere plastične izdelke in proizvode, ki vsebujejo plastiko, uvesti na primer plačilo za deponiranje in obvezno vračanje izdelka ob koncu njegove življenjske dobe. Meni, da je prav tako vredno spodbujati sisteme vračanja v trgovinah, šolah in na delovnih mestih, kjer je mogoče zbrati veliko ločenih dragocenih virov, da bi bilo recikliranje bolj ekonomično. Sedanji primeri vključujejo vračanje mobilnih telefonov in kartuš za tiskalnike;

33. meni, da bi bilo treba načelo „plačaj, ko odvržeš“ za kosovne odpadke spodbujati z metodami zbiranja, ki jih opredelijo lokalne in regionalne oblasti, skupaj s prizadevanji za ozaveščanje ter strožji nadzor poti odpadkov, da se prepreči, da bi se (plastični) odpadki vse pogosteje sežigali ali odlagali na mestih izven obratov z ustrezno tehnično opremo;

34. meni, da še obstajajo možnosti za razvoj sistemov deponiranja in vračanja za vsak primer posebej. Predelava steklenic in embalaže za pijače se je v nekaterih državah članicah izkazala za uspešno in zagotavlja kakovosten material za recikliranje. To bi lahko bila dragocena alternativa na podeželju, kjer ločeno zbiranje odpadkov ni izvedljivo. Zbiranje plastike, kot je PET (polietilen tereftalat), lahko lokalne in regionalne oblasti prav tako dodatno spodbujajo z načrti za okoljsko trajnost za velike javne dogodke, razen če obstajajo okolju prijazne alternative za platenke PET.

Okoljsko primerna zasnova

ODBOR REGIJ

35. meni, da je zasnova proizvoda ključnega pomena za zmanjševanje količine odpadkov. Čeprav meni, da se sedanja direktiva o okoljsko primerni zasnovi izdelkov osredotoča na porabo vode in energije, bi njena revizija lahko razširila obseg na uporabo drugih plastičnih proizvodov in vključila zahteve o pripravi za ponovno uporabo, boj proti zastarelosti, možnost popravila in recikliranje s svetovanjem potrošniku o trajnosti proizvodov (na primer „potni list proizvoda“, ki bi bil priložen proizvodu). Zasnova je pomembna za potrošnike, pa tudi za organe, ki so pristojni za odpadke in za ravnanje s proizvodi ob koncu njihove življenjske dobe. Dobra zasnova izdelka in s tem povezano embalaranje ter razstavljanje bodo predvideli in izboljšali možnost recikliranja;

36. opozarja na trend „zmanjševanja teže“ in uvajanja pakiranja potrošniških izdelkov v vrečkah (prehod od stekla ali kovine na plastiko), ki zmanjšuje stroške prevoza in s tem izpuste ogljika. Kljub temu pa Odbor poudarja, da so ti rezultati sicer koristni za vse, vendar se lahko ta trend izkaže kot zelo dobičkonosen za proizvajalce na škodo lokalnih in regionalnih oblasti, ki bodo imele večje stroške zaradi zbiranja in ravnanja z odpadki;

37. v zvezi s tem meni, da je treba zmanjšati vrste plastike (razlike v sestavi), da se omogoči topljenje sortiranih umetnih mas, ki so združljive. Pri tem je za lažje sortiranje pomembna tudi jasna navedba vrste umetne mase na embalaži in proizvodih. Poleg tega plastika ne bi smela vsebovati obstojnih organskih onesnaževal ali kemikalij, prepovedanih v skladu z uredbo REACH;

38. meni, da bodo smernice za trajnostno zasnovo izdelkov v njihovi celotni življenjski dobi, vključno s predelavo ob koncu življenjske dobe, uporabniku pomagale razumeti resnično vrednost izdelka in preprečile, da se določeni dragoceni viri po nepotrebnem ne bi izkoristili;

39. zagovarja obvezni minimalni delež recikliranega materiala v prihodnjih revizijah zasnove, ob čemer razume, da določeni načini uporabe hrane in izdelkov za osebno zdravje zahtevajo posebne standarde za material;

40. poziva, da se tako v novih proizvodih kot tudi v recikliranih proizvodih postopoma odpravi uporaba nevarnih snovi v plastiki, da se zmanjšajo tveganja, povezana z njihovo uporabo, in povečajo njihove možnosti recikliranja. Odbor podpira predlog iz Časovnega okvira za Evropo, gospodarno z viri, da se do leta 2020 vse snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, vključijo med snovi, ki bi jih bilo morda treba uvrstiti na seznam uredbe REACH, kar bi omogočilo obravnavo tovrstnih

plastičnih dodatkov. V tem okviru poziva, da se posebna pozornost nameni mikroplastiki in nanodelcem, ki povzročajo nove težave, ki pa v uredbi REACH niso nujno obravnavane;

41. poziva, da se posebna pozornost glede okoljsko primerne zasnove nameni tridimenzionalnim tiskalnikom, katerih razvoj bi lahko znatno vplival na količino in kakovost plastičnih odpadkov.

Plastika za enkratno uporabo

ODBOR REGIJ

42. meni, da je za obravnavo kratkotrajnih plastičnih proizvodov za enkratno uporabo potrebna kombinacija ukrepov, vključno z določbami za zmanjšanje njihove uporabe in spodbujanje izdelkov za večkratno uporabo. Plastične vrečke in prazne platenke, ki se neodgovorno zavržejo, utelešajo našo potrošniško družbo in uničujejo naše okolje. Poleg spodbud za ponovno uporabo pozitivne rezultate v številnih regijah prinaša tudi prepoved brezplačnega dajanja plastičnih vrečk, zato bi bilo treba preučiti tudi to možnost;

43. meni, da bi lahko prostovoljne pobude na nacionalni ravni, vključno s sistemom vračanja, ki obvezuje trgovce na drobno, pripomogle k prenosu stroškov ravnanja z nekaterimi plastičnimi odpadki od organov, pristojnih za odpadke in okolje, na celotno vrednostno verigo. Takšni ukrepi morajo vključevati program ozaveščanja potrošnikov;

44. meni, da bi se sistem vračanja lahko spodbudil in razširil na druge pogosto obiskane lokacije (na delovnih mestih in v šolah imajo pogosto podobne majhne sheme, ki jim pomagajo zbrati ustrezno količino, ki jo je mogoče reciklirati).

Biorazgradljivi odpadki

ODBOR REGIJ

45. je zaskrbljen, da bi bili potrošniki lahko zavedeni z izrazom „biorazgradljivi“, saj je ta plastika pogosto biorazgradljiva le v industrijskih kompostarnah pri visokih temperaturah;

46. poudarja, da je pomembno razlikovati med razgradljivim, biorazgradljivim in tem, kar je mogoče kompostirati. Ti pojmi se pogosto uporabljajo kot sopomenke, kar ni pravilno. Plastika je lahko razgradljiva, ne pa tudi biorazgradljiva, lahko pa jo je zgolj mogoče kompostirati;

47. verjame, da sta uskladitev in poenostavitev ključnega pomena pri vsakršnem označevanju za potrošnike. Vendar pa je zaskrbljen glede tega, da so nekatere informacije nejasne ali zavajajoče in jih je treba umakniti. Informacije o ustreznih postopkih za recikliranje in o reciklirani vsebini bi morale biti enostavne za razumevanje;

48. je zaskrbljen tudi, da bi pojem „plastika na biološki osnovi“ lahko namigoval na to, da gre za okolju prijazno plastiko, čeprav biomasa, ki se uporablja pri njeni proizvodnji, morda ni trajnostna ali predstavlja konkurenco pridelavi hrane z vidika uporabe zemljišč; se zavzema za spodbujanje in podporo raziskav in razvoja plastike na biološki osnovi. Pri tem je treba posebno pozornost nameniti okolju prijazni zasnovi, kar zadeva med drugim surovine (po možnosti pridobljene iz odpadkov), dodatke (okolju in zdravju prijazne), popravljivost (lahko popravljivo), možnost recikliranja in razgradljivost;

49. zato poziva, naj se obstoječi evropski standardi glede kompostiranja (tako industrijskega kot v gospodinjstvih), biorazgradljivosti in razgradljivosti, kot sta EN 13432 in EN 14995, v celoti uporabljajo, pa tudi preverjajo z vidika njihove veljavnosti v ustreznih okoljih, vključno z zemljo, morskim in sladkovodnim okoljem, čistilnimi napravami za odpadne vode in v okviru anaerobne presnove odpadkov, da se vzpostavi evropski sistem označevanja, ki bi zelo jasno razločeval te navedbe;

50. poziva k mednarodnemu dogovoru o prepovedi uporabe plastičnih mikrokroglic, ki lahko razpadejo, za kozmetične namene v kremah za piling obraza, zobni pasti in drugih izdelkih za osebno nego, da se prepreči, da bi ta sorazmerno novi vir onesnaževanja prešel v prehransko verigo;

51. je zaskrbljen, da je plastika, označena kot „oksozgradljiva“, zgolj oksodrobljiva, ne pa biorazgradljiva in da ob drobljenju obstaja možnost, da delci mikroplastike ostanejo v okolju. Izkazalo se je, da oksodrobljiva plastika takrat, kadar je vključena v proces recikliranja, onesnažuje in ogroža kakovost recikliranega materiala. Obstaja veliko dokazov za poziv k prepovedi oksorazgradljive plastike, dokler raziskave ne pokažejo, da imajo tovrstni proizvodi dodano vrednost.

Morski odpadki

ODBOR REGIJ

52. se strinja z navedenim v zeleni knjigi, da „je večina odpadkov v morjih in oceanih plastika“, kar je resen problem na svetovni ravni. Verjame, da mora biti zmanjšanje količine plastike, ki se spusti v morsko okolje, prednostna naloga za vse deležnike, vključene v življenjski cikel plastike;

53. meni, da so potrebne nadaljnje študije za preučitev virov, prenosa in pojava odpadkov iz makroplastike in mikroplastike v okolju. Treba je tudi razumeti vpliv teh mikroskopskih delcev na morsko življenje;

54. poziva k večjemu nadzoru in zbiranju podatkov, da se oceni uspeh oziroma neuspeh posebnih ukrepov in pripomore k razvoju možnih rešitev. Meni, da je mogoče poseben cilj za zmanjšanje morskih odpadkov oblikovati le, če so na voljo točni podatki o trenutnem obsegu morskih odpadkov;

55. spodbuja strategijo na dveh ravneh:

(a) strategijo, ki se osredotoča na kopno oz. obalo za preprečevanje, da bi plastični odpadki prišli v vodno okolje;

(b) strategijo, ki se osredotoča na morje in zagotavlja, da se pri dejavnostih v oceanu in morju z odpadki ravna odgovorno.

Strategija, ki se osredotoča na kopno oz. obalo, temelji na ukrepih, navedenih zgoraj, medtem ko je strategija, ki se osredotoča na morje, odvisna od boljšega uveljavljanja konvencije MARPOL (Mednarodne konvencije o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij) ter drugih konvencij;

56. priporoča večje usklajevanje in uveljavljanje politik med EU in Mednarodno pomorsko organizacijo (agencijo Združenih narodov, ki je pristojna za varnost pomorskega prometa in preprečevanje onesnaževanja morja z ladij);

57. ugotavlja, da je okvirna direktiva EU o morski strategiji določila cilje za morske odpadke in da bi morali biti vsi novi cilji skladni z obstoječimi cilji za odpadke. Lahko bi razmislili o posebnih ciljeh za plastiko, vendar pa bi moral biti vsak cilj PAMETEN, ne pa zgolj poziv k zmanjšanju. Obstoječo zakonodajo na področju ravnanja z odpadki in viri v okviru konvencije MARPOL je treba zdaj bolje uveljavljati;

58. priznava vlogo lokalnih in regionalnih oblasti ter njihovih partnerjev pri ozaveščanju. Poznavanje razširjenosti plastičnih odpadkov v rečnem in morskem okolju je osnovni pogoj za odpravo in zmanjšanje obsega problema. To lahko vključuje spodbujanje izobraževalnih programov v šolah in odgovornega ravnanja v turistični industriji ter pobude industrije plastike. Uvedba evropskih tednov čiščenja ali podobnih pobud z ustreznim obveščanjem javnosti bi povečala vidnost te problematike;

59. spodbuja sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi in njihovimi partnerji za boljše usmerjanje koristnih pobud za čiščenje. Čeprav se v okviru dnevov čiščenja obale, s smetnjaki na plaži in z zbiranjem odpadkov na plaži zbere zgolj majhen odstotek odpadkov, se s tem pripomore k večji ozaveščenosti v lokalnih skupnostih. Lahko bi se spodbujale kampanje v ribiški industriji, da bi ribiči lovili odpadke iz morja na dni, ko ni ribolova, in odpadke namesto v domačem pristanišču lahko odložili v najbližjem pristanišču; OR v zvezi s tem podpira načrte Evropske komisije za uvedbo evropskega dneva čiščenja v letu 2014 ter je pripravljen razmisliti o možnosti sodelovanja pri tej pobudi;

60. meni, da lokalne in regionalne oblasti same ne morejo pokriti stroškov ravnanja z morskimi odpadki, in spodbuja k večjemu sodelovanju v okviru držav članic na vseh ravneh upravljanja, pristojne institucije, organe na področju upravljanja z vodami, pristaniške oblasti in industrijo ravnanja z odpadki pa poziva, naj najdejo stroškovno učinkovite načine za preprečevanje, da bi plastični odpadki prišli v morsko okolje;

61. poziva k izboljšanju baze znanja prek programov, ki jih podpira EU, kot na primer v okviru LIFE+ ali ESRR, da se preuči vpliv plastičnih odpadkov tako v talnem kot tudi v morskem okolju.

Sklepna ugotovitev

ODBOR REGIJ

62. poziva vse akterje v industriji ravnanja z odpadki, naj sodelujejo pri zmanjševanju pojavljanja plastike v okolju in njenega učinka nanj kot tudi zmanjševanju uporabe surovin ter priznajo njen potencial dragocenega vira. To je izziv, saj je plastika poceni in raznolika z vse več možnostmi uporabe, njena trajnost pa predstavlja dolgoročen problem. Čeprav je vse večje kopičenje plastičnih odpadkov v globalnem morskem okolju opozorilni znak, pa vemo, da večina tega nekontroliranega odlaganja odpadkov izhaja s kopnega. Plastični odpadki v kakršnem koli okolju so nedopustni!

V Bruslju, 8. oktobra 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
